

SELETUSKIRI

Saaremaa Vallavolikogu määruse „Saaremaa valla 2023. aasta I lisaeelarve“ eelnõu juurde

Saaremaa valla 2023. aasta I lisaeelarve kogumaht on 7 116 735 eurot. Lisaeelarve koostamise vajaduse on põhjustanud järgnevad asjaolud:

- selgunud on täiendavad riigieelarvest eraldatavad vahendid;
- eelarveaasta jooksul on laekunud sihtotstarbelisi toetusi, mida esialgses eelarves pole kavandatud;
- eelarvesse võetakse 2022. aastal kavandatud, kuid lõpetamata projektide vahendid;
- vajalik on ümberpaigutuste tegemine põhitegevuse kulude ja investeringuobjektide vahel;
- selgunud on lisavajadused, mis toovad kaasa täiendavaid väljaminekuid.

2023. aasta kinnitatud eelarvet muudetakse I lisaeelarvega alljärgnevalt:

- põhitegevuse tulud suurenevad 4 128 500 eurot;
- põhitegevuse kulud suurenevad 3 977 186 eurot;
- investeerimistegevuse saadavad toetused suurenevad 1 040 059 eurot;
- põhivara soetus suureneb 2 747 349 eurot;
- põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine suureneb 1 000 eurot;
- osaluste soetus suureneb 391 200 eurot;
- likviidseid varasid võetakse kasutusele summas 1 948 176 eurot.

Kohaliku omavalitsus üksuse finantsjuhtimise seaduse (edaspidi *KOFS*) § 26 lõike 1 kohaselt võib eelarvet eelarveaasta jooksul muuta lisaeelarvega. Sama paragrahvi lõike 4 alusel võib vallavalitsus sihtotstarbeliselt eraldatud vahenditest või annetustest teha kulutusi ilma lisaeelarvet koostamata. Lisaeelarve koostamisel peab sihtotstarbelised toetused või annetused ja nende alusel tehtavad kulutused seal ka kajastama. Seega on selliste kulutuste tegemine vallavalitsuse pädevuses ning volikogus enam eraldi otsustamist ei vaja. Sihtotstarbeline toetus (sh riigieelarveline) laekub lepingute või riigi õigusaktide alusel ning vallavalitsus saab vahendeid kasutada vaid lepingus või riigi õigusaktis määratud otstarbel.

Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tulud suurenevad kokku summas 4 128 500 eurot, sealhulgas kaupade ja teenuste müük 98 895 eurot, saadavad toetused 4 023 939 eurot ja muud tegevustulud 5 666 eurot.

Tabel 1. Riigieelarve tasandus- ja toetusfond (eurodes)

Tegevusala	Summa
01 Üldiseloomuga ülekanded valitsussektoris	1 057 026
04 Majandus	-27 063
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	43 167
09 Haridus	503 161
10 Sotsiaalne kaitse	1 303 696
Kokku	2 879 987

Riigieelarve tasandus- ja toetusfond suureneb võrreldes eelgarvesse planeerituga kokku 2 879 987 eurot (tabel 1), millest tasandusfondi kasv moodustab 907 936 eurot. Riigieelarve toetusfondi kasv on kokku 1 972 051 eurot, millest hariduskulud moodustavad 501 054 eurot, koolieelsete lasteasutuste toetus 2 107 eurot, huvitegevuse toetus 43 167 eurot, toimetulekutoetus 308 301 eurot, pikaajalise hoolduse korralduse toetus 983 553 eurot, energiahüvitis 145 870 eurot, matusetoetus 2 754 eurot, asendus- ja järelhoolduse toetus 21 766 eurot ning rahvastiku toimingute toetus 3 220 eurot. Samas vähenes raske puudega laste hoiu toetus 12 678 eurot ja kohalike teede hoiu toetus 27 063 eurot. Riigieelarve toetuse 2 879 987 euro arvelt suurendatakse põhitegevuse kulusid 2 069 068 euro võrra ja investeeringuid 810 919 euro ulatuses.

Tabel 2. Sihtotstarbelised toetused ning kaupade ja teenuste müük (eurodes)

Tegevusala	Põhitegevuse tulud	
	Kaupade ja teenuste müük	Saadavad toetused
01 Üldised valitsussektori teenused	0	88 201
03 Avalik kord ja julgeolek	0	22 000
04 Majandus	0	345 610
05 Keskkonnakaitse	0	27 083
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	1 690	252 440
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	10 965	100 988
09 Haridus	86 240	112 224
10 Sotsiaalne kaitse	0	195 406
Kokku	98 895	1 143 952

Tulud kaupade ja teenuste müügist suurenevad 98 895 euro võrra (tabel 2), mille moodustavad peamiselt vallavalitsuse hallatavate asutuste piletimüügi-, reklaami- ja renditulud. Korrigeeritud on haridus- ja noorsootöövaldkonna hallatavate asutuste omatulude eelarveid, sest on täpsustunud projektide omaosaluste suurused ja jätkuvad tegevused omatulu teenimiseks. Saadavad toetused suurenevad 1 143 952 euro võrra. Samas ulatuses suurendatakse ka põhitegevuse kulusid (tabel 6).

Suuremad sihtotstarbelised toetused on esitatud tegevusalade lõikes tabelis 3.

Tabel 3. Suuremad sihtotstarbelised toetused (eurodes)

Tegevusala	Suuremad toetused (alates 10 000 eurost)	Summa
01 Üldised valitsussektori teenused	Rahandusministeerium, riigikogu valimiste korraldamine *	67 201
03 Avalik kord ja julgeolek	Siseministeerium, projekt „Kodud tuleohutuks“	22 000
04 Majandus	Ettevõtluse ja Innovatsiooni SA, projekt „Sihtkohtade juhtimise koostööprojekt“	191 000
04 Majandus	Ettevõtluse Arendamise SA, projekt „Sihtkohtade arendamise koostööprojekt“	42 310
04 Majandus	Euroopa Komisjon, projekt „Europe Direct“	20 520
04 Majandus	Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet, projekt „Turundustegevus - ajakirja väljaandmine ja veebiversiooni tegemine“	11 360
04 Majandus	Keskkonnainvesteeringute Keskus SA, projekt „Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine Saaremaa ja Muhu vallas 2023“	22 652
04 Majandus	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, riigitoetus väikelaevadele *	80 000
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	Rahandusministeerium, projekt „Pärsama korterite remont“	31 240
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	Sotsiaalministeerium, Sõmera veevärgi rekonstrueerimise toetus	221 200
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Kultuuriministeerium, projekt „Laulu- ja tantsupeoliikumises osalevate kollektiivide juhendajate tööjõukulu“	38 128
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Kultuuriministeerium, riigitoetus raamatukogu personalikuludeks	12 844
09 Haridus	Haridus- ja Teadusministeerium, projekt „Ainesektsioonid ja -olümpiaadid, õpetajate koolitused“	44 200
09 Haridus	Haridus- ja Teadusministeerium, projekt „Sõjapõgenikest noorte lõimumine“	23 265

Tegevusala	Suuremad toetused (alates 10 000 eurost)	Summa
09 Haridus	Keskkonnainvesteeringute Keskus SA, projekt „Orissaare Gümnaasiumi nutikasvuhooone“	11 733
10 Sotsiaalne kaitse	Sotsiaalministeerium, projekt „Isikliku abistaja teenus“	103 985
10 Sotsiaalne kaitse	Tervisekassa, projekt „Väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse õendusteenuse osutamine“ *	36 665
10 Sotsiaalne kaitse	Rahandusministeerium, projekt „Pagulaste kulud“	20 196

* - lisandunud suuremad projektitoetused I lisaeelarve II lugemiseks

Muude tegevustuludena summas 5 666 eurot kajastatakse OÜ Elektrilevi kahjuhüvitis 2022. aasta detsembris Salme Lasteaias ja Karja Rahvamajas tormi tekitatud kahjude eest.

Võrreldes I lisaeelarve eelnõu I lugemisega suurenesid II lugemisega põhitegevuse tulud 254 605 eurot. Sellest suurema osa moodustavad sihtotstarbelised toetused summas 244 498 eurot, sealhulgas suureneb riigieelarve tasandus- ja toetusfondi eraldis 43 167 eurot huvihariduse toetuse võrra.

Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulud suurenevad kokku 3 977 186 eurot, sealhulgas antavad toetused tegevuskuludeks 794 109 eurot ja muud tegevuskulud 3 183 077 eurot. Lisaeelarvega antakse 264 704 euro ulatuses lisakulude tegemise õigus, mille katteallikas on korrigeeritud riigieelarve tasandus- ja toetusfond ning likviidsed vahendid (tabel 4).

Tabel. 4 Täiendavad kulud riigieelarve tasandus- ja toetusfondist ning likviidsetest vahenditest (eurodes)

Tegevusala	Kulude kirjeldus	Summa
03 Avalik kord ja julgeolek	Projekti „Kodud tuleohutuks“ omaosalus	20 000
04 Majandus	Vallavara kindlustuse hanke kallinemine	11 887
04 Majandus	Projekti „Visitsaaremaa.ee veebiarendus ja turundamine“ omaosalus	5 500
04 Majandus	Projekti „GoCore“ omaosalus	40 100
04 Majandus	Kuressaare Bussijaam OÜ tegevustoetus*	2 500
05 Keskkonnakaitse	Abruka laaduri ülalpidamiskulud	1 840
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	Hulkuvate loomade turvakodu teenuse kallinemine	5 500
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	Kogula hoone majandamiskulud	10 000
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	SA Kuressaare Teater toetus	62 307
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	SA Eesti Kontsert toetus	30 000
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Kuressaare Kultuurivara palgafondi suurendamine	20 070
10 Sotsiaalne kaitse	Asenduskodu teenus	55 000
Kokku		264 704

* - lisandunud täiendavad kulud riigieelarve tasandus- ja toetusfondist ning likviidsetest vahenditest I lisaeelarve II lugemiseks

Täiendavalt on põhitegevuse kuludes kajastatud eelmise aasta eelarves ettenähtud, kuid tegemata jäänud väljaminekud summas 834 044 eurot (tabel 5), mille puhul on tegemist ühekordse iseloomuga põhitegevuse kuludega. Valdava osa sellest moodustavad hallatavate asutuste varasematel aastatel alanud projektid, mis jätkuvad käesoleval aastal.

Tabel 5. Eelmisel aastal kasutamata vahendite põhitegevuse kulud (eurodes)

Tegevusala	Põhitegevuse kulud	
	Antavad toetused	Muud tegevuskulud
01 Üldised valitsussektori teenused		2 220
03 Avalik kord ja julgeolek		2 000
04 Majandus	30 129	86 102
05 Keskkonnakaitse		2 938
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	8 350	49 807
09 Haridus		543 772
10 Sotsiaalne kaitse	79 189	29 537
Kokku	117 668	716 376

Eelarvesse võetakse põhitegevuse kulud vastavalt saadud sihtotstarbelistele toetustele ning kaupade ja teenuste müügist saadavale tulule (tabel 6). Võrreldes esialgselt eelarvesse planeerituga suurenevad täiendava tasandus- ja toetusfondi arvelt kulud haridus- ja noosootöövaldkonnas 546 328 eurot, toimetulekutoetuseks 308 301 eurot, pikaajalise hoolduse korraldamiseks 983 553 eurot, matusetoetuseks 2 754 eurot ning asendus- ja järelhooldusteenuseks 21 766 eurot. Täiendavalt võetakse eelarvesse saadud sihtotstarbeliste toetuste arvelt tehtavad väljaminekud, millest suurimad on esitatud tabelis 3.

Tabel 6. Täiendavatest põhitegevuse tuludest tehtavad kulud (eurodes)

Tegevusala	Põhitegevuse kulud	
	Antavad toetused	Muud tegevuskulud
01 Üldised valitsussektori teenused		61 108
03 Avalik kord ja julgeolek	0	23 500
04 Majandus	179 446	141 882
05 Keskkonnakaitse		27 083
06 Elamu- ja kommunaalmajandus		46 240
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	40 181	120 722
09 Haridus	9 300	651 578
10 Sotsiaalne kaitse	301 641	1 177 265
Kokku	530 568	2 249 378

KOFS § 28 lõike 5 kohaselt klassifitseeritakse ümber põhitegevuse kulud ja investeerimistegevuse väljaminekud vastavalt põhivara arvele võtmise reeglitele. OÜ Digisaar osakapitali suurendamine suunatakse ümber põhitegevuse tegevustoetuseks summas 40 000 eurot ja 20 000 eurot projekti „Fiiberoptika võrgu eskiisi“ omaosaluseks.

I lisaeelarve eelnõu II lugemisega suurenevad põhitegevuse kulud I lugemisega võrreldes 307 729 eurot. Sellest antavad toetused tegevuskuludeks suurenevad 21 497 eurot ja muud tegevuskulud 286 232 eurot.

Investeeringustegevuse tulud

Investeeringustegevuse tulud suurenevad summas 1 040 059 eurot ning koosnevad põhivara soetuseks saadavatest toetustest.

Eelarvesse võetakse:

1. Päästeameti toetus kohalike omavalitsuse üksuste kriisivalmisoleku suurendamise meetmest summas 27 651 eurot;
2. Riigi Tugiteenuste Keskuse lõppmakse Kuressaare Turuhoone rekonstrueerimiseks summas 41 280 eurot;
3. Keskkonnainvesteeringute Keskus SA toetus tänavavalgustuse taristu rekonstrueerimiseks Saaremaa vallas summas 555 025 eurot;
4. Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti toetus Salme rannapargi seiklus- ja tegelusala rajamiseks summas 41 284 eurot;
5. Muinsuskaitseameti toetus summas 153 189 eurot ja Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti toetus summas 177 059 eurot Kuressaare suursilla rekonstrueerimiseks;
6. Muinsuskaitseameti toetus Tõlluste mõisa kivisilla restaureerimiseks summas 44 571 eurot.

Investeeringustegevuse kulud

Investeeringustegevuse kulud koosnevad põhivara soetuse suurenemisest summas 2 747 349 eurot, põhivara soetuseks antavast sihtfinantseerimisest summas 1 000 eurot ja osaluste soetusest summas 391 200 eurot.

Eelarvesse võetakse 2022. aasta eelarves kinnitatud objektide ületulevad kulud kokku summas 1 086 022 eurot (tabel 7).

Tabel 7. Ületulevad investeeringud 2022. aastast (eurodes)

Tegevusala	Kulude kirjeldus	Summa
04 Majandus	Kuressaare linnas Tallinna tänava rekonstrueerimise projekteerimine	18 876
04 Majandus	Kuressaare linnas Raudtee tänava ja ringristmiku Pihtla tänavaga ümberehitamine	103 945
04 Majandus	Kuressaare linnas Merikotka tänava kergliiklustee asfalteerimine	23 974
04 Majandus	Planeeringud ja projektid	244 137
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	Tänavavalgustuse taristu rekonstrueerimine	187 748
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Energiasäästlikumate valgustite soetamine	96 097
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Orissaare Kultuurimaja hoone sisetööde projekteerimine	10 128
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Kuressaare Kultuurivara hoone katusekatte vahetamine	31 080
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Kuressaare suursilla rekonstrueerimine	64 356
09 Haridus	Kuressaare Hariduse Kooli hoone ehitamine ja mööbli soetamine	305 681
Kokku		1 086 022

Korrigeeritud tasandus- ja toetusfondi vahenditest ning likviidsetest vahenditest kavandatakse eelarvesse investeeringuid summas 855 919 eurot, mille arvel kulude tegemise õigus antakse lisaeelarvega (tabel 8).

Võrreldes I lisaeelarve eelnõu I lugemisega suurenevad investeeringustegevuse kulud 45 000 euro võrra Lootsi tänava ja silla projekteerimiseks.

Tabel 8. Investeeringud riigieelarve tasandus- ja toetusfondist ning likviidsetest vahenditest (eurodes)

Tegevusala	Kulude kirjeldus	Summa
04 Majandus	Lootsi tänava ja silla projekteerimine*	45 000
05 Keskkonnakaitse	Tornimäe kooli ja lasteaia tuletõrje veevõtukoha remontimine	11 919
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	Projekti „Tervisespordikeskuse programm“ omaosalus	40 000
09 Haridus	Lümanda Lasteaia hoone laiendamine	200 000
09 Haridus	Kuressaare Rohu Lasteaia väikese maja projekteerimine ja ehitustööd	504 000
09 Haridus	Laimjala mõisahoone projekteerimine lasteaed-algkooli hooneks	55 000
Kokku		855 919

* - lisandunud investeeringud riigieelarve tasandus- ja toetusfondist ning likviidsetest vahenditest I lisaeelarve II lugemiseks

Päästeameti projekti raames soetatakse generaator Saaremaa valla kriisivõimekuse tagamiseks summas 24 000 eurot.

Eelarvesse võetakse Kuressaare Turuhoone rekonstrueerimise kulud summas 41 280 eurot.

Eelarvesse võetakse tänavavalgustuse taristu rekonstrueerimiseks 555 025 eurot.

Kuressaare suursilla rekonstrueerimiseks võetakse eelarvesse 330 248 eurot, millest toetus Muinsuskaitseametilt moodustab 153 189 eurot ning Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti toetus 177 059 eurot.

Kinnitatud eelarves kavandatud investeerimiskulusid korrastatakse vastavalt täpsustunud objektidele tegevusvaldkondade lõikes (tabel 9).

Tabel 9. Investeerimistegevuse ümberkanded (eurodes)

Tegevusala	Ümberkanded	
	Põhitegevuse kulud	Investeerimistegevuse kulud
04 Majandus	60 000	-341 520
06 Elamu- ja kommunaalmajandus		230 000
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	0	51 520
Kokku	60 000	-60 000

OÜ Digisaar osakapitali suurendamine suunatakse ümber põhitegevuse tegevustoetuseks summas 40 000 eurot ja 20 000 eurot projekti „Fiiberoptika võrgu eskiisi“ omaosaluseks.

Võrreldes I lisaeelarve eelnõu I lugemisega suurendatakse põhitegevuse soetuseks antavat sihtfinantseerimist Vilsandi saare teede hooldamiseks 1 000 euro ulatuses ümberkandena Kihelkonna piirkonna teede ja tänavate investeeringute vahenditest.

AS Kuressaare Veevärk aktsiakapitali suurendamine kaetakse 150 000 euro ulatuses ümberkandega Kuressaare linna teede ja tänavate investeeringute eelarvest ning 221 200 euro ulatuses Sotsiaalministeeriumi toetusest. I lisaeelarve eelnõu II lugemisega suurendatakse aktsiakapitali 80 000 euro võrra ümberkandena Leisi piirkonna teede ja tänavate investeeringute vahenditest Leisi aleviku kergliiklustee rajamiseks.

Salme rannapargi mänguväljaku rajamise kulud kaetakse 17 694 euro ulatuses ümberkandega projektide omaosaluse eelarvest ning 41 284 euro ulatuses Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet toetusest.

Tõlluste mõisa kivisilla restaureerimise kulud kaetakse 33 826 euro ulatuses ümberkandega projektide omaosaluse eelarvest ning 44 571 euro ulatuses Muinsuskaitseameti toetusest.

Kinnitatud 2023. aasta eelarve suureneb I lisaeelarvega 7 116 735 euro võrra, millest eelnõu II lugemise osa on 352 729 eurot ja koondeelarve maht on seejärel 79 960 966 eurot.

Saaremaa valla 2023. a I lisaeelarve koond

		2023. a kinnitatud eelarve	I lisaeelarve	2023. aasta koondeelarve
	PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	57 956 565	4 128 500	62 085 065
	Maksud	35 086 213		35 086 213
	Kaupade ja teenuste müük	3 793 312	98 895	3 892 207
	Saadavad toetused	18 877 040	4 023 939	22 900 979
	Muud tegevustulud	200 000	5 666	205 666
	PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	54 352 186	3 977 186	58 329 372
	Antavad toetused tegevuskuludeks	4 483 028	794 109	5 277 137
	Muud tegevuskulud	49 869 158	3 183 077	53 052 235
01	Üldised valitsussektori teenused	6 313 618	119 577	6 433 195
	Antavad toetused tegevuskuludeks	54 889		54 889
	Muud tegevuskulud	6 258 729	119 577	6 378 306
03	Avalik kord ja julgeolek	50 500	45 500	96 000
	Antavad toetused tegevuskuludeks	15 000	-2 400	12 600
	Muud tegevuskulud	35 500	47 900	83 400
04	Majandus	3 487 790	475 289	3 963 079
	Antavad toetused tegevuskuludeks	2 113 300	299 541	2 412 841
	Muud tegevuskulud	1 374 490	175 748	1 550 238
05	Keskkonnakaitse	2 547 602	31 861	2 579 463
	Muud tegevuskulud	2 547 602	31 861	2 579 463
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	446 000	100 240	546 240
	Antavad toetused tegevuskuludeks	47 000		47 000
	Muud tegevuskulud	399 000	100 240	499 40
07	Tervishoid	25 000	0	25 000
	Antavad toetused tegevuskuludeks	25 000		25 000
08	Vabaaeg, kultuur ja religioon	5 318 201	355 937	5 674 138
	Antavad toetused tegevuskuludeks	625 106	181 838	806 944
	Muud tegevuskulud	4 693 095	174 099	4 867 194
09	Haridus	30 958 239	1 204 650	32 162 889
	Antavad toetused tegevuskuludeks	787 399	-65 700	721 699
	Muud tegevuskulud	30 170 840	1 270 350	31 441 190
10	Sotsiaalne kaitse	5 205 236	1 644 132	6 849 368
	Antavad toetused tegevuskuludeks	815 334	380 830	1 196 164
	Muud tegevuskulud	4 389 902	1 263 302	5 653 204
	PÕHITEGEVUSE TULEM	3 604 379	151 314	3 755 693
	INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-9 037 545	-2 099 490	-11 137 035
	Põhivara müük	200 000		200 000
	Põhivara soetus	-12 920 500	-2 747 349	-15 667 849
	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	5 300 000	1 040 059	6 340 059
	Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	-610 000	-1 000	-611 000
	Osaluste soetus	-410 000	-391 200	-801 200
	Finantstulud	500		500
	Finantskulud	-597 545		-597 545
	EELARVE TULEM (ülejäak (+), puudujääk (-))	-5 433 166	-1 948 176	-7 381 342
	FINANTSEERIMISTEGEVUS	4 646 000	0	4 646 000
	Kohustuste võtmine	8 600 000		8 600 000
	Kohustuste tasumine	-3 954 000		-3 954 000
	LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-787 166	-1 948 176	-2 735 342
	suurenemine (+), vähenemine (-)			